

**Informe d'avaluació del Pla
de mesures d'integritat en la
gestió de la Universitat
Pompeu Fabra**

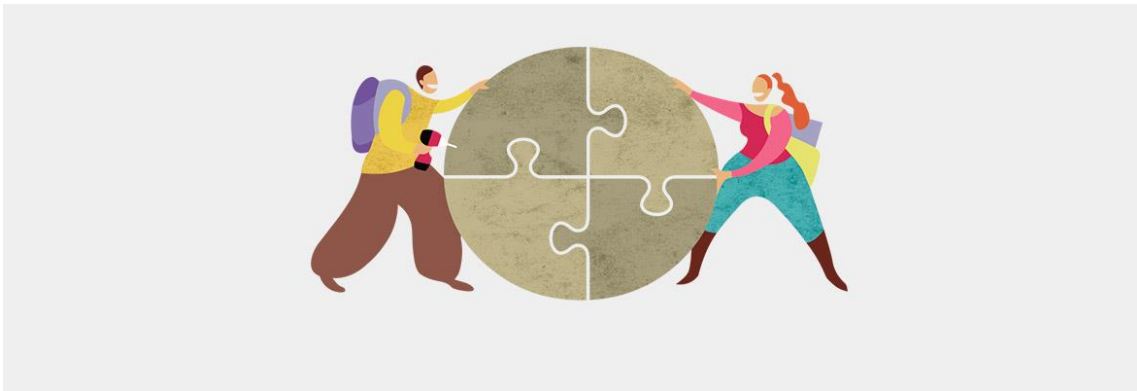
2022

Comissió Antifrau

Barcelona, 16 de febrer de 2023

La corruption est l'arme de la médiocrité

Honoré de Balzac

Sumari

Presentació	4
1. Avaluació i desplegament	6
a. Mesures de prevenció	6
b. Mesures de detecció	9
c. Mesures de correcció	10
d. Mecanismes de seguiment	11
2. Aprovació	12
Annex.- Indicadors	13

Presentació

El desembre de 2021, per acord del Consell de Govern, la UPF va aprovar el *Pla de mesures d'integritat de la gestió*, amb el qual es donava resposta als requeriments que ha de complir tota institució receptora de fons en el marc que estableix el *Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer del 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència* i la normativa de desenvolupament posterior. Entre les obligacions que s'estableixen, figura la de comptar amb un pla de prevenció i lluita contra el frau i la corrupció. No obstant això, la UPF, conscient que la corrupció i el frau afebleixen la democràcia, no va limitar-se a un compliment merament formal, i va procurar que el nou Pla fos una peça que consolidés la política d'integritat pública que ja havia estat desplegant els darrers anys. Per això el Pla té una denominació que es vincula amb aquesta línia d'actuació i, sobretot, un contingut que, recolzant en instruments i actuacions existents o que es trobaven en curs, afegeix noves i explícites mesures antifrau.

L'any 2022, doncs, s'han començat a executar les mesures contingudes en el Pla i la finalitat d'aquest informe és donar-ne compte. Cal assenyalar que aquestes mesures tenen caràcter addicional als procediments i mecanismes de control amb què ja comptava la nostra institució en el moment d'elaborar el Pla. La primera de les mesures adoptades fou la constitució de la Comissió Antifrau de la UPF, a la qual, entre altres funcions, li fou encomanada la d'efectuar el seguiment i l'avaluació del Pla, d'acord amb el seu reglament, també aprovat pel Consell de Govern. El Pla s'articula segons les fases del cicle de la lluita contra el frau i la corrupció: Prevenció, Detecció, Correcció i Seguiment o Investigació. Les mesures més nombroses previstes al Pla són les de prevenció i, en conseqüència, també són les que han obtingut un grau d'execució més elevat, d'entre les quals cal destacar accions de formació del personal (cursos adreçats o bé a tots els treballadors o bé a col·lectius específics), avaluacions de riscos en diversos àmbits (a més del de protecció de dades que ja s'havia efectuat abans del Pla, el de contractació administrativa i el de gestió econòmica) i l'adopció de les declaracions d'absència de conflictes d'interès en el circuit ordinari de la contractació administrativa. Com que s'ha prioritzat incidir sobre el personal i l'organització, atesa la limitació de recursos, tan sols s'han pogut emprendre algunes accions més genèriques d'informació i difusió sobre el Pla.

S'ha deixat per a l'any 2023 dur a terme una campanya de sensibilització adreçada a tota la comunitat universitària, la qual esdevé necessària per tal d'instaurar una cultura que afermi la UPF com un espai lliure de frau i corrupció. D'altra banda, tal com es va preveure, la Línia Ètica, que ja havia estat implantada abans del Pla, ha funcionat com a instrument en la fase de detecció d'índicis de frau i corrupció. El fet que permeti l'anonimat de les comunicacions, d'acord amb la directiva europea del 2019, assegura la màxima protecció als alertadors. Per això, la Línia Ètica ha estat incorporada al perfil del contractant i també es fa constar la seva existència als plecs que regeixen les licitacions. A més, en el període objecte d'anàlisi, s'ha atès una comunicació que va arribar per la Línia Ètica i que fou derivada per la Comissió d'Integritat, els tràmits duts a terme respecte a la qual es consignen en aquest informe.

El balanç global d'aquest primer any d'operativitat del Pla permet constatar que, encara que resta molta feina i els recursos disponibles per a fer-la són escassos, la UPF està fent les passes inicials que corresponen a una institució compromesa a assolir la màxima integritat en el funcionament de la seva gestió. Cal destacar aquí el fet que, en tot moment, els representants de la Comissió Antifrau han trobat plena col·laboració de tots els responsables i els professionals de la nostra Universitat. Així mateix, cal tenir en compte que la minimització del frau i la corrupció, tot i que sobretot incideix en qui detenta responsabilitats directives, depèn en bona mesura de la conducta individual de totes i cada una de les persones que integren la comunitat universitària.

Finalment, durant aquest any 2023 caldrà emprendre la revisió del Pla, ja que, a finals d'any, cal aprovar-ne un de nou, actualitzat als reptes del moment. Se sol dir que és impossible que el risc de frau i corrupció en qualsevol institució sigui zero, però en tot cas cal perseverar en les actuacions que procurin que a la UPF aquest risc esdevingui residual.

Pere Torra
President de la Comissió Antifrau

1. Avaluació i desplegament

a. Mesures de prevenció

La fase del cicle antifrau que més desenvolupa el Pla de Mesures d'Integritat en la Gestió de la UPF (en endavant, PInG) és la prevenció, en que s'estableix un catàleg extens de mesures agrupades en 6 àmbits. Així doncs es focalitzen bona part dels esforços en crear les condicions adequades per evitar situacions que puguin malmetre la integritat institucional, centrant-se en aspectes bàsics com la promoció dels principis i conductes ètiques, la professionalització del personal, la gestió dels conflictes d'interessos, una planificació adequada i l'avaluació permanent dels riscos.

Promoció dels principis inclosos al Codi Ètic

A fi de promoure els principis ètics i les mesures d'integritat no només entre la comunitat universitària estricta, sinó també entre les empreses que presten serveis, obres i subministraments a la UPF, s'ha incorporat als plecs que regeixen les licitacions un compromís d'adhesió al PInG per part dels contractistes.

Aquest compromís s'afegeix doncs a la clàusula ètica del contracte, que amb caràcter habitual ja s'incorporava als plecs del mateix i que preveu una vinculació expressa dels contractistes al Codi Ètic de la UPF, reforçant així els la vinculació amb les conductes ètiques i d'integritat que formen part de la relació contractual.

Avaluació de riscos

L'avaluació dels riscos de frau s'ha plantejat com un procés gradual que s'elabora internament per part del personal que té un coneixement més profund dels processos, seguint un model estandarditzat d'identificació dels riscos i controls existents, la valoració conseqüent i les recomanacions de millora aplicables, tot prioritzant en primer lloc aquelles àrees de gestió més crítiques, en tant que susceptibles de produir frau o corrupció.

En aquest sentit, s'han establert com a tals els àmbits de la contractació administrativa i la gestió pressupostària, dels quals ja es disposa de les avaluacions pertinents i que analitzen els risc de frau existents, el seu impacte potencial, la probabilitat que es produeixin, ateses les mesures existents i les propostes de millora.

La UPF també disposa d'una avaluació de riscos en l'àrea de protecció de dades personals, derivada d'una auditoria externa realitzada l'any 2019, que se suma a les anteriors i amb la previsió d'ampliar les avaluacions per àmbits progressivament.

Formació del personal

En matèria de prevenció de conflicte d'interessos, frau i corrupció, la Universitat ha programat i impartit diverses formacions, tant de caràcter intern com amb col·laboració de l'Oficina Antifrau de Catalunya.

D'entre les formacions impartides el 2022 en destaca la formació titulada "*El paper de les persones que treballen a les universitats en la lluita contra la corrupció*". Es tracta d'una formació dirigida al conjunt del PAS i PDI de les universitats públiques catalanes, impartida per professionals de la Direcció de Prevenció de l'Oficina Antifrau de Catalunya amb un format en línia mitjançant la metodologia conferència i debat virtual. La formació tenia un caràcter bàsic relacionat amb la implantació de plans d'integritat a les institucions públiques, en consonància amb les novetats normatives en la matèria i que va abordar aspectes relacionats amb l'aparició de la corrupció als ens públics, la gestió de riscos per garantir un nivell d'integritat suficient, el paper de les persones que gestionen processos i projectes a les universitats i en general les facetes amb que compta un sistema d'integritat institucional com el que s'ha implantat amb l'aprovació del PInG. Per permetre la màxima participació d'aquelles persones interessades va optar per dividir-se en dues sessions, en les quals van participar un total de 83 treballadors/es de la UPF, el que es valora positivament atès el seu caràcter divulgatiu i d'inscripció voluntària.

També hem de mencionar la formació relacionada amb "*La gestió dels Conflictes d'interès a les organitzacions públiques*". Aquesta formació ha estat impartida presencialment per professionals de la Direcció de Prevenció de l'Oficina Antifrau de Catalunya i ha tingut un caràcter pràctica, basat en el treball a partir de casos pràctics. La formació es dirigeix al personal que subscriu una declaració d'absència de conflicte d'interessos (en endavant, DACI) i dona compliment a les previsions del Pla, conforme aquest personal ha de realitzar, almenys, un curs de formació de caràcter obligatori relacionat amb aquesta matèria. En relació als continguts, la formació va contribuir a aclarir què són els conflictes d'interès i distingir-los d'altres riscos per a la integritat, així com oferir eines per identificar aquells conflictes d'interès que es poden produir a l'organització i àmbits de responsabilitat i gestionar-los per evitar els risc que l'interès particular pugui causar biaixos en l'exercici de les responsabilitats públiques. En aquesta activitat hi van participar 26 persones.

Finalment cal fer menció de la "*Jornada de formació en matèria de contractació pública*" que va impartir la Unitat de Contractació Administrativa de la UPF al Servei d'Informàtica, que constitueix un dels principals prescriptors de compra pública de la UPF. Aquesta formació es va dissenyar especialment per al Servei d'Informàtica i es

va centrar en el funcionament de la contractació pública en l'àmbit propi del servei, especialment pel que fa a la planificació i estratègia del proveïment públic, el règim jurídic i desenvolupament dels expedients de licitació, aspectes propis de l'organització i metodologia de treball intern. En aquesta activitat hi van participar 23 treballadors del Servei d'Informàtica.

Informació i assessorament a la comunitat universitària

La setmana següent a l'aprovació del PInG, se'n va informar per part del Secretari General de la UPF i President de la Comissió Antifrau al Consell Social, òrgan de participació de la societat a la UPF, fent menció dels objectius i traslladant les mesures que en aquest s'hi estableixen.

Així mateix l'aprovació del PInG per part del consell de Govern es va fer constar al [resum](#) de la sessió d'aquest òrgan del desembre del 2021, que es publica al web institucional i a la qual tenen accés tant els membres de la comunitat universitària (inclosos estudiants i personal) com també la ciutadania en general.

La implementació del PInG es va tractar en un pla més executiu en la reunió del mes de març de 2022 dels responsables de gestió de la UPF, format pel Secretari General, la Gerència, Vicegerències, caps de Servei i unitats de gestió administrativa.

També es va donar a conèixer l'aprovació del PInG a través de l'apartat de notícies destacades del campus global del web institucional, accessible a tota la comunitat universitària i per al PAS i PDI, se'n va fer publicitat mitjançant el Breus UPF, el butlletí d'actualitat institucional que es remet amb caràcter mensual per correu electrònic, destacant algunes de les mesures més significatives, com l'obligatorietat de subscriure una expressa Declaració d'Absència de conflicte d'Interessos (DACI) per aquelles persones més vinculades a determinats processos econòmics o de contractació o la creació de la Comissió Antifrau.

A més, la UPF ha habilitat un espai específic dedicat a la [integritat](#), dins el portal de transparència i ubicat al web institucional, per tant accessible de forma pública, on es recullen els aspectes fonamentals de la Universitat en aquesta matèria i, en paral·lel, també manté actualitzat al web institucional un [espai](#) dedicat a recollir la normativa bàsica aplicable.

Per últim, enguany s'ha incorporat a la guia del PAS i del PDI un apartat dedicat a la Integritat i que posa en coneixement del personal l'aprovació del Codi Ètic de la UPF així com de la Línia Ètica, de la creació i funcions de la Comissió d'Integritat de i de l'aprovació del Pla de Mesures d'Integritat en la Gestió, així com de l'existència de l'apartat al web institucional indicat més amunt.

Per altra banda, la Unitat de Contractació segueix brindant assessorament sota demanda per a la tramitació de contractes menors, disposant d'un espai propi a la intranet que posa a disposició recursos de suport, així la Guia per a l'elaboració de memòries justificatives del contracte menor a que fa referència el PInG.

Així doncs en el primer any de vigència del PInG s'ha prioritzat informar específicament al personal en situacions de responsabilitat i en àrees crítiques, acompanyades d'accions de difusió més generals.

b. Mesures de detecció

Utilització de la Línia Ètica UPF

La [Línia Ètica de la UPF](#) és un canal bidireccional de comunicació electrònica al servei de la comunitat universitària i de la ciutadania en general per comunicar conductes al si de la UPF que puguin resultar contràries al dret, al Codi Ètic i als principis o regles ètiques i de bon govern comunament establertes. Tal com preveu el Pla, la Línia Ètica UPF, que compta amb les màximes garanties de protecció dels alertadors de conformitat amb la Directiva 2019/1937 de la Unió Europea, pot rebre i tramitar comunicacions relatives a situacions de frau, corrupció o conflictes d'interessos. El comunicant pot facilitar les seves dades o fer-ho de manera totalment anònima, i sempre, en qualsevol cas, garantint-se la confidencialitat de la informació i de la identitat del o la comunicant.

Per aquest motiu, l'adreça de la línia ètica de la UPF s'ha incorporat al [perfil del contractant](#) de la Universitat, que constitueix un espai d'accés lliure que agrupa la informació i documents relatius a l'activitat contractual, per tal d'assegurar-ne l'accés públic i la transparència i, de forma generalitzada, també es fa constar als plecs que regeixen les licitacions, en els termes següents:

*"La UPF disposa de la Línia Ètica, que és un canal bidireccional de comunicació electrònica al servei de la comunitat universitària i de la ciutadania en general per comunicar conductes **que resultin contràries a dret, als principis o les regles ètiques i de bon govern i administració** dutes a terme per la UPF. L'accés a la Línia Ètica és el següent: <https://www.upf.edu/web/transparencia/linia-etica>"*

També s'ha incorporat a les invitacions dels contractes basats en un acord marc, d'una concreció de la clàusula ètica dels acords marc, per introduir el pla de mesures d'integritat en la gestió i la línia ètica de la UPF, en els termes següents:

"Les empreses licitadores, contractistes i subcontractistes, a més de regir la seva activitat d'acord amb els principis ètics i regles de conducta dels plecs de l'Acord Marc seguiran els valors generals d'actuació continguts en el Codi ètic i en el Pla de mesures d'integritat en la gestió de la Universitat

Pompeu Fabra (aprovats pels Acords de Consell de Govern de 8 de juliol del 2020 i de 15 de desembre del 2021, respectivament). En aquest sentit la Universitat té habilitat el canal [Línia Ètica](#) per comunicar conductes que resultin contràries a dret, als principis o les regles ètiques i de bon govern i administració.”

Els plecs també estableixen que, en cas d'incompliment de les obligacions de la clàusula ètica per part de contractistes i/o subcontractistes, l'òrgan de contractació ho posarà en coneixement de la Comissió Antifrau.

Per últim, en relació als conflictes d'interès i en sintonia amb les previsions de l'Ordre HFP/1030/2021 de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, les persones que intervenen en procediments de contractació administrativa subscriuen el model normalitzat de Declaració d'Absència de conflicte d'Interessos (DACI), que queden incorporades a l'expedient. D'acord amb l'establert al Pla, subscriuen les DACI el responsable de l'òrgan de contractació, el personal que redacta els plecs i, si s'escau, els membres dels comitès d'avaluació. A més, en cas de la mesa de contractació, que es tracta d'un òrgan permanent, formulen la DACI in situ a l'inici de la primera reunió un cop coneguts els licitadors presentats i amb anterioritat a l'obertura de les ofertes.

Mesures en l'àmbit de la contractació i de la gestió econòmica.

En els expedients de contractació es formalitza a la finalització del contracte, l'informe d'avaluació final. L'informe es subscriu pel responsable del contracte seguint un model estandarditzat que proporciona la Generalitat de Catalunya, consignant les dades bàsiques sobre l'execució d'aquest, indicant el grau de compliment i d'adequació del contracte a les circumstàncies pactades a la seva formalització.

Per altra banda, correspon al Servei de pressupostos i finances la funció de seguiment periòdic de la gestió comptable i de la despesa.

c. Mesures de correcció

Creació de la Comissió Antifrau de la UPF

La Comissió Antifrau es va constituir en data 11 de febrer de 2022, amb l'assistència de tots el seus membres, en que va acordar un pla de treball per al desplegament de les funcions encomanades pel PInG i les accions a dur a terme en coordinació i col·laboració amb altres agents. Com es recull a l'apartat d'indicadors, la comissió s'ha reunit 3 vegades: en una ocasió per a la seva constitució i posada en funcionament, i dues vegades pel tractament d'un cas particular.

Instruments de control

Pel que fa als instruments de control destaca el paper de l'auditoria anual de comptes realitzats per auditors externs. El darrer informe disponible correspon a l'execució pressupostària de 2021 i que es pot consultar al [portal de transparència](#) de la UPF.

Potenciació de la transparència i el bon govern

El Pla preveia en aquest àmbit que, en el termini d'un any, la UPF havia d'adaptar al Decret 8/2021, de 9 de febrer, sobre la transparència i el dret d'accés a la informació pública, la Normativa pròpia de la Universitat en la matèria, qüestió que s'ha assolit mitjançant els acords del Consell de Govern de 23 de febrer i 15 de juny de 2022 i que es poden consultar en l'espai dedicat a la [normativa](#) del web institucional de la UPF.

En aquest sentit també ha estat aprovada per acord del Consell de Govern de 15 de juny de 2022 la [normativa](#) de transparència dels càrrecs i altre personal directiu de la UPF, que té per objecte concretar les obligacions i la conducta general prevista per als càrrecs i altre personal directiu de la Universitat Pompeu Fabra descrits a l'àmbit d'aplicació d'aquesta Normativa d'acord amb la normativa aplicable, establir-ne els mecanismes de control i determinar les conseqüències de l'incompliment. En particular s'hi preveuen obligacions de publicitat activa de l'agenda, obsequis percebuts, invitacions a esdeveniments, viatges, desplaçaments i allotjaments, informació patrimonial i de retribucions.

d. Mecanismes de seguiment

Correspon a la Comissió Antifrau l'avaluació i el seguiment d'aquest Pla de mesures d'integritat en la gestió, del qual el present informe en constitueix el principal testimoni i que a tal fi es presenta al Consell de Govern i al Consell Social.

A més, d'acord amb l'establert al Pla, qualsevol situació susceptible de rebre la consideració de frau, corrupció o conflicte d'interessos que sigui posada en coneixement de la Comissió Antifrau ha de ser objecte d'anàlisi i d'investigació i, si escau, de mesures cautelars o correctores.

En aquest sentit, la comissió d'Integritat va donar trasllat de l'acord pres en relació a la comunicació núm. 79 rebuda a través de la Línia Ètica de la UPF, per al seu coneixement i avaluació sobre la possible existència de conflicte d'interessos, que la Comissió Antifrau va admetre a tràmit per procedir de conformitat amb l'article 6 del seu Reglament.

Un cop practicades les actuacions i diligències corresponents en el marc del procediment d'investigació 01-2022-CA, la Comissió Antifrau no aprecia l'existència de conflicte d'interessos, raó per la qual s'acorda concloure i arxivar el procediment, i traslladar l'acord a la Comissió d'Integritat.

A l'espai del web institucional dedicat a la [línia ètica](#) es pot consultar un resum de les comunicacions rebudes que inclou una referència a l'objecte, dates de les actuacions i referència als acords presos per la Comissió d'Integritat.

2. Aprovació

El present informe d'avaluació del Pla de Mesures d'Integritat en la Gestió de la Universitat Pompeu Fabra ha estat aprovat per la Comissió Antifrau en la sessió ordinària de data 16 de febrer de 2023.

Annex.- Indicadors

D'acord amb les previsions del Pla, l'informe anual que la Comissió Antifrau ha de presentar al Consell de Govern i al Consell Social inclourà un apartat amb l'evolució dels indicadors que s'hi estableixen i que es detallen a continuació.

Indicador	Valor
MP1: Nombre i tipus d'accions informatives de difusió i promoció dels principis del Codi Ètic de la UPF	0
Observacions:	
L'actualització del codi ètic és de novembre de 2020 i la darrera campanya va finalitzar el 2021.	

Indicador	Valor
MP2: Disposició de l'informe d'anàlisi de riscos corresponent	3
Observacions:	
S'han realitzat pels àmbits de gestió pressupostària, contractació administrativa i protecció de dades personals.	

Indicador	Valor
MP3: Nombre i tipus de cursos de formació programats i impartits i nombre de participants en els cursos de formació	3
Observacions:	
S'han impartit els cursos següents: <ul style="list-style-type: none">• <i>El paper de les persones que treballen a les universitats en la lluita contra la corrupció.</i> Participants: 83• <i>La gestió dels conflictes d'interès a les organitzacions públiques.</i> Participants: 26• <i>Jornada de formació en matèria de contractació pública.</i> Participants: 23	

Indicador	Valor
MP4: Nombre i tipus de campanyes o d'accions informatives en matèria de frau i corrupció	5
Observacions:	
<ul style="list-style-type: none">• Posada en coneixement del Consell Social• Reunió amb responsables de gestió• Publicació al Campus Global• Incorporació a la Guia del PAS i del PDI• Breus UPF	

Indicador	Valor
MP5: Nombre de DACI subscrites	323
Observacions:	
La totalitat de les DACI corresponen a expedients de contractació administrativa.	

Indicador	Valor
MP6: Nombre de licitacions realitzades per la Universitat	72
Observacions:	
Inclou els expedients licitats per procediment obert, negociat i derivats d'acord marc.	

Indicador	Valor
MP7: Nombre de licitacions realitzades per la Universitat per procediment urgent	0
Observacions:	
L'any 2022 no s'han licitat expedients amb aquest tipus de procediment. En canvi, sí que es va formalitzar un contracte licitat amb tramitació urgent, amb referència E-300100/03-10-21, que té per objecte la "Contractació d'una assegurança per a la cobertura dels riscos del patrimoni, equips electrònics, responsabilitat civil general i flota de vehicles de la UPF i la Fundació UPF".	

Indicador	Valor
MP8: Nombre de licitacions de valor estimat superior a 50.000 € realitzades per la Universitat	24
Observacions:	
Es poden consultar les licitacions de la UPF al perfil del contractant.	

Indicador	Valor
MP9: Nombre de licitacions de valor estimat superior a 50.000 € amb consulta prèvia realitzades per la Universitat	1
Observacions:	
L'any 2022 s'ha realitzat una consulta preliminar de mercat per a la licitació de referència E-300100/03-03-22, que té per objecte el "Servei de manteniment preventiu i correctiu de diversos equipaments científics del Campus del Mar de la Universitat Pompeu Fabra".	

Indicador	Valor
MD1: Nombre de comunicacions rebudes per la Línia Ètica de la Universitat que han estat traslladades a la Comissió Antifrau	1
Observacions:	
Es tracta de la comunicació núm. 79 de la Línia Ètica.	

Indicador	Valor
MC1: Data de la primera reunió de la Comissió Antifrau. Nombre de reunions de la Comissió Antifrau	11/02/2022
Observacions:	
La Comissió Antifrau es va constituir amb la presència de tots els seus membres en la data assenyalada i s'ha reunit de manera extraordinària en les dates de 05/04/2022 i de 06/05/2022.	

Indicador	Valor
MS1a: Data de presentació de l'informe de la Comissió Antifrau	26/04/2023
Observacions:	
La Comissió Antifrau aprova aquest informe en data de 16/02/2023 per a presentació al Consell de Govern de 26/04/2023 i al Consell Social de 18/05/2023.	

Indicador	Valor
MS1b: Data i document de la revisió del Pla per part de la Comissió Antifrau.	-
Observacions:	
La revisió del Pla es realitzarà transcorreguts 2 anys des de la seva aprovació.	

Indicador	Valor
MS2a: Nombre d'investigacions efectuades per la Comissió Antifrau	1
Observacions:	
En relació a la comunicació núm. 79 de la Línia Ètica de la UPF.	

Indicador	Valor
MS2b: Nombre de comunicacions de l'òrgan de contractació a les autoritats de defensa de la competència	0
Observacions:	
No s'ha emès cap comunicació en aquest sentit.	